

แบบฟอร์ม 1

ชื่อเรื่อง การพัฒนาระบบการจัดการเก็บขยะเปียกเป็นปุ๋ย ศูนย์อนามัยที่ 3

หน่วยงาน ศูนย์คุณภาพ

รายชื่อผู้จัดทำ

1. คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ศูนย์อนามัยที่ 3
2. คุณเสาวนีย์ บุญศรี
3. คุณสุมาลัย นิธิสมบัติ
4. คุณเก็จชนัฐ มงคลชาติ
5. คุณภรณ์ธิดา เวชพิณีจ
6. คุณลำพิ่ง อภิรमानนท์
7. คุณสมศรี หาญกลิ้ง
8. คุณโกศลัญญา นิมพันธ์

เหตุผลและที่มา กระบวนการจัดการความรู้ (การบ่งชี้ความรู้)

การจัดการขยะมูลฝอยเป็นเรื่องสำคัญและเป็นนโยบายระดับชาติ ในฐานะที่ศูนย์อนามัยที่ 3 ของเรานั้นจะเป็นต้นแบบด้านการส่งเสริมสุขภาพและสิ่งแวดล้อม ฉะนั้น เราควรมุ่งเน้นในเรื่องของการจัดการขยะมูลฝอยในองค์กร เรื่องการจัดการขยะมูลฝอย ซึ่งที่ผ่านมาจากการสำรวจของคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ศูนย์อนามัยที่ 3 ยังพบว่าปริมาณขยะทั่วไปที่มีปริมาณมากขึ้นอย่างต่อเนื่องนั้น เกิดปัญหาการมีขยะประเภทอื่นๆ ที่ปนรวมไปด้วย เช่น ขยะรีไซเคิล ขยะเปียกประเภทเศษอาหาร เปลือกผัก ผลไม้ ดังนั้น ส่งผลให้ปริมาณขยะทั่วไปจำนวนไม่ลดลง และขยะเปียกนั้นจะส่งกลิ่นไม่พึงประสงค์ เป็นภาระต่อเนืองจนถึงสิ่งแวดล้อมในชุมชนที่เป็นจุดพักขยะและสิ่งแวดล้อมทั่วไป เพื่อให้สามารถคัดแยกขยะให้ถูกต้องได้มากขึ้น และมีระบบการจัดการที่เป็นมาตรฐานเดียวกันและสามารถนำขยะเปียก เศษอาหารมาทำปุ๋ยให้เกิดประโยชน์ เป็นการสร้างความคุ้นเคยต่อการคัดแยกขยะมูลฝอย คือ แบ่งการคัดแยกออกเป็น 5 กลุ่ม (1.ขยะรีไซเคิล 2. ขยะเปียกที่ย่อยสลายได้ 3. ขยะทั่วไป 4. ขยะอันตราย 5.ขยะติดเชื้อ) ซึ่งเป็นแนวปฏิบัติที่สามารถนำขยะมูลฝอยทุกประเภทกลับไปใช้ประโยชน์ได้ใหม่ และสะดวกต่อการจัดเก็บ ส่งกำจัดขยะ เป็นการสร้างความตระหนักและเกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการทิ้งขยะของบุคลากรต่อไป

วัตถุประสงค์ของการจัดการความรู้

1. เพื่อพัฒนาระบบการจัดการเก็บขยะเปียกเป็นปุ๋ย ศูนย์อนามัยที่ 3
2. เพื่อให้ปริมาณขยะเปียก (ประเภทเศษอาหาร เปลือกผัก ผลไม้) นำไปทำปุ๋ยใช้ในองค์กรเพิ่มขึ้น
3. เพื่อลดปริมาณขยะเปียกในองค์กรที่ทิ้งเป็นภาระต่อสิ่งแวดล้อมในชุมชน

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อได้ระบบการจัดการเก็บขยะเปียกเป็นปุ๋ยได้เป็นมาตรฐานเดียวกันเพิ่มขึ้น
2. ปริมาณขยะเปียก (ประเภทเศษอาหาร เปลือกผัก ผลไม้) ได้ปริมาณเพิ่มมากขึ้นในการนำไปทำปุ๋ย

อินทรีย์ใช้ในงานสนาม ศูนย์อนามัยที่ 3

คุณเอื้อ

1. ผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ
2. คณะกรรมการ ENV

คุณอำนวย

1. คุณเสาวนีย์ บุญศรี
2. คุณสุมาลัย นิธิสมบัติ
3. คุณเก็จชณัฐ มงคลชาติ
4. คุณภรณ์นิตา เวชพิณีจ
5. คุณลำพิ่ง อภิรมานนท์

คุณกิจ

1. คุณสมศรี หาญกลิ้ง
2. คุณโกศลัญญา นิมพันธ์
3. คุณชัชวาล โพธิ์ทัย
4. คุณประทีป อยู่เพชร
5. แม่บ้านแผนกผู้ป่วยนอก
6. แม่บ้านผู้ป่วยใน
7. แม่บ้านสำนักงาน
8. แผนกซ่อมบำรุง
9. แม่บ้านวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สวรรค์ประชารักษ์ (วิทยาเขต)

การสร้างและแสวงหาความรู้

1. จากการผลการทบทวนการจัดการขยะมูลฝอย ระดับผู้บริหาร นักวิชาการ และคณะกรรมการที่เกี่ยวข้องของศูนย์อนามัยที่ 3 ปีงบประมาณ 2558 ได้มีการพัฒนาระบบการบริหารจัดการขยะมูลฝอยได้ดีขึ้น เช่น มีการจัดการปรับปรุงที่พักขยะและแยกขยะได้อย่างชัดเจน คือ ได้มีที่พักขยะอันตรายเพิ่มขึ้นอย่างตามมาตรฐานของการจัดการขยะมูลฝอย และที่พักขยะเปียก (ประเภทเศษอาหาร เปลือกผัก ผลไม้) ด้วยเพื่อเก็บรวบรวมนำไปทำปุ๋ยอินทรีย์ใช้ในงานสนาม มีการทำความสะอาด จัดเรียงและเพิ่มปริมาณถังขยะติดเชื้อถังขยะทั่วไป เพื่อให้เพียงพอต่อการทิ้งและปิดฝาได้สนิท ซึ่งเป็นการดำเนินการทำให้เห็นผลเป็นรูปธรรมชัดเจนทำให้เกิดแนวคิดพัฒนาอย่างต่อเนื่อง จากที่มีการทบทวนในคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ศูนย์อนามัยที่ 3 ว่ามีเรื่องของขยะเปียก (ประเภทเศษอาหาร เปลือกผัก ผลไม้) ที่สามารถนำมาทำประโยชน์ให้มากขึ้น หากแยกได้ดี ถูกต้อง และมีแนวโน้มในการแยกขยะรีไซเคิลได้เพิ่มขึ้น ทำให้เกิดเป็นรายได้ในหน่วยงานเพิ่มขึ้นอีก หากเราร่วมกันจัดการความรู้ในเรื่องขยะมูลฝอยประเภทต่างๆ โดยเฉพาะเรื่องของการจัดการแยกขยะเปียก (ประเภทเศษอาหาร เปลือกผัก ผลไม้) อาจส่งผลให้ลดลงปริมาณขยะทั่วไปและลดปัญหาเรื่องกลิ่นไม่พึงประสงค์

2. จากการที่งานศูนย์คุณภาพได้ร่วมประชุมเรื่องการจัดการขยะเปียก (ประเภทเศษอาหาร เปลือกผัก ผลไม้) กับกลุ่มแม่บ้านทุกแผนกของศูนย์อนามัยที่ 3 งานสนาม งานซ่อมบำรุง จำนวน 3 ครั้ง ก่อนวางแผนทำกิจกรรมการจัดการความรู้ในเรื่อง “การลดปริมาณขยะเปียกเป็นปุ๋ย ศูนย์อนามัยที่ 3” ได้ข้อมูลจากการประชุมถึงปัญหาของการจัดการขยะมูลฝอย พบว่า บุคลากรบางหน่วยงานยังทิ้งขยะไม่ถูกต้อง มีขยะประเภทอื่นๆ ปนไปกับขยะเปียก (ประเภทเศษอาหาร เปลือกผัก ผลไม้) ทำให้เกิดความยุ่งยากกับการทำปุ๋ยอินทรีย์ของงานสนาม แม่บ้านบางคนไม่ทราบว่าวัสดุที่ทิ้งเป็นขยะประเภทอะไร และถังขยะยังไม่พร้อมใช้ในบางจุดบริการ การทิ้งขยะเปียกของหน่วยงานในที่พักขยะเปียก (ประเภทเศษอาหาร เปลือกผัก ผลไม้) ยังไม่มีการบ่งชี้ว่าเป็นขยะของหน่วยงานใด

3. ได้เชิญแม่บ้านของวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สวรรค์ประชารักษ์(วิทยาเขต)มาร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการที่ทางวิทยาลัยสามารถแยกขยะเปียกให้กับงานสนามได้ดีมาก โดยไม่มีขยะประเภทอื่นปนเลยสรุปได้ว่า ใช้วิธีการบอกให้นักศึกษาทิ้งขยะให้ถูกต้อง และตักเตือนเมื่อนักศึกษาทิ้งผิด จัดวางถังขยะในห้องน้ำให้ทิ้งง่าย(แต่อาจจะไม่ค่อยถูกวิธีในการจัดวางขยะบ้าง)

4. หาความรู้เรื่องนวัตกรรมถังขยะที่สามารถนำมาทดลองใช้ในห้องพิเศษ เนื่องจากผู้รับบริการห้องพิเศษไม่แยกประเภทขยะให้กับตักผู้ป่วย

การจัดการความรู้ให้เป็นระบบ

การดำเนินการให้เกิดการพัฒนากระบวนการจัดเก็บขยะเปียก และสามารถทำให้ได้ปริมาณขยะเปียกเพิ่มขึ้นในการทำปύของศูนย์อนามัยที่ 3

1. ปรับระบบการจัดเก็บขยะเปียก ของผู้รับผิดชอบของทุกหน่วยงานของศูนย์ฯ ที่เป็นสมาชิกร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ที่สามารถทำได้จริง ให้เป็นมาตรฐาน และเป็นไปตามบริบทของหน่วยงานแต่ละหน่วยงาน

2. รมรงค์ให้บุคลากรทั้งองค์กรทิ้งขยะแต่ละประเภทให้ถูกต้อง อย่างต่อเนื่อง แบ่งทีมลงพื้นที่เพื่อสุ่มสำรวจ สร้างกระแส ความตระหนัก

3. แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับสมาชิก แม่บ้าน งานสนาม ที่ร่วมกันรับผิดชอบอย่างต่อเนื่อง การประมวลถักกรองและแบ่งปันความรู้/แลกเปลี่ยนเรียนรู้

จากการระดมความคิดของกลุ่มแม่บ้านแผนกผู้ป่วยนอก ตักผู้ป่วยใน และสำนักงานต่างๆของศูนย์ฯ รวมถึงแม่บ้านวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี(วิทยาเขต)ร่วมกับงานสนาม แผนกซ่อมบำรุง และการประชาสัมพันธ์ขอแนวความคิด ความคิดเห็นในกลุ่ม เฟสบุ๊ก KM ศอ.3 และกลุ่มศอ.3 เพิ่มเติมร่วมด้วย ได้ข้อสรุปในเรื่อง

การจัดการขยะเปียก (ประเภทเศษอาหาร เปลือกผัก ผลไม้) ได้ดังนี้

หน่วยงาน	การดำเนินงานที่ดี	ปัญหา/แนวทางแก้ไข	หมายเหตุ
ครั้งที่ 1 แม่บ้านOPD งานสนาม ศูนย์คุณภาพ	1. มีการรวบรวมขยะเปียกให้งานสนามได้ดี เขียนชื่อหน่วยงานได้ ทุกครั้ง รับขยะเปียกจากห้องคลอด ห้องผ่าตัดไปจุดพักขยะร่วมด้วย มีระบบที่ดี	1. ยังพบว่ามีขยะประเภทอื่นปนไปบ้างบางครั้ง การแก้ไขเบื้องต้น : ประชาสัมพันธ์เน้นย้ำให้บุคลากรแต่ละแผนกทิ้งขยะให้ถูกต้องผ่านรายการเสียงตามสายผ่าน เฟสบุ๊ก ศอ.3 2. พบว่ายังมีถังขยะเปียกที่ใช้งานไม่ได้ไม่ค่อยสะดวก การแก้ไขแนะนำให้จัดซื้อถังขยะที่แยกน้ำได้จะทำให้ได้ขยะเปียกทำปύที่เหมาะสม	

หน่วยงาน	การดำเนินงานที่ดี	ปัญหา/แนวทางแก้ไข	หมายเหตุ
ครั้งที่ 2 แม่บ้านIPD แม่บ้าน- สำนักงาน งานสนาม ศูนย์คุณภาพ แม่บ้าน วิทยาลัย	1. มีการเก็บขยะเปียกแต่ละตึกเอง ยังไม่ค่อยเขียนชื่อหน่วยงานใน ถุงขยะเปียกที่ส่งไปที่จุดพักขยะ ของงานสนาม พบว่าบุคลากรสามารถแยกทิ้งขยะ แต่ละประเภทได้ดีมาก	1. พบว่าการทิ้งขยะของห้อง พิเศษ ผู้รับบริการไม่แยกขยะให้ จึงปรับเป็นถังขยะรวมใบเดียว และแจ้งขอความร่วมมือ ผู้รับบริการห้องพิเศษแยกขยะ รีไซเคิลไว้ให้ ผู้รับบริการก็ทำได้ดี	คุณเสาวนีย์ ค้นหาข้อมูลใน การทำนวัตกรรม ถังขยะใช้ร่วม ทดลองใช้ในห้อง พิเศษ
พยาบาล ฯ แผนกซ่อม บำรุง	2. พบว่าบางหน่วยงานเก็บขยะ เปียกไปให้สัตว์เลี้ยงที่บ้าน แม่บ้านตึกบริหารมีวิธีการจัดการ ขยะมูลฝอยได้ดีเล่าให้ทุกคนฟัง เป็นตัวอย่าง บางหน่วยงานมีปัญหาเรื่อง บุคลากรแยกทิ้งขยะให้ยังไม่ ถูกต้อง และตำแหน่งการวางถัง ขยะยังไม่เหมาะสมนักศึกษามีการ ทิ้งขยะที่ถูกต้องเป็นส่วนใหญ่ ใช้ วิธีการตักเตือนเมื่อทิ้งผิดได้ จัดวาง ถังขยะให้ทิ้งได้สะดวก	1. ประชาสัมพันธ์เน้นย้ำให้ บุคลากรแต่ละแผนกทิ้งขยะให้ ถูกต้องผ่านรายการเสียงตามสาย ผ่าน เฟสบุ๊ก คอ.3 2. แม่บ้านที่มีปัญหาการวาง ถังขยะจะปรึกษางาน พสว.ในการ ให้คำแนะนำที่เหมาะสมในการ จัดวางถังขยะให้เหมาะสม สะดวกในการทิ้ง ถูกตามหลัก มาตรฐาน และเก็บได้สะดวก	แม่บ้านตึก อำนวยการชั้น 2 -3 ได้ปรึกษา งาน พสว.เป็น ระยะเมื่อเกิด ปัญหาระหว่าง การทำงานเชิญ มาร่วม แลกเปลี่ยน เรียนรู้เพื่อหา แนวทางร่วมกัน ในกลุ่มKM นี้
	3. สนับสนุนการจัดการขยะเปียก เพื่อนำไปทำปุ๋ยอินทรีย์ ช่วยการ ดำเนินการเรื่อง - การเก็บขยะเปียกทุกวัน - ทำจุดพักขยะที่สะดวก เหมาะสม - จัดบันทึกปริมาณขยะจาก หน่วยงานที่นำมาทิ้งทุกครั้ง สรุป เป็นข้อมูลประจำเดือน - ให้ความรู้ในเรื่องประเภทขยะ เปียกที่สามารถทำปุ๋ยได้	- พบว่าบางหน่วยงานยังแยกทิ้ง ขยะยังไม่ถูกต้อง มีการปนขยะ ประเภทอื่นๆด้วย ขอให้ ประชาสัมพันธ์บอกบุคลากรให้ทิ้ง ขยะให้ถูกประเภทให้ต่อเนื่อง - พบว่าบางหน่วยงานยังไม่เขียน ชื่อหน่วยงานที่ถุงขยะ ขอให้เขียน ทุกครั้ง เพื่อจะได้รู้ว่าหน่วยงานมี ปริมาณขยะเปียกเพิ่มขึ้นจากการ แยกประเภทการทิ้งขยะได้ถูกต้อง มากขึ้น ให้ความสำคัญกับการทิ้ง ขยะให้ถูกต้องมากขึ้น	ทบทวนร่วมกัน และกำหนดเป็น ข้อตกลงทำ พร้อมกัน ทำเหมือนกัน

หน่วยงาน	การดำเนินงานที่ดี	ปัญหา/แนวทางแก้ไข	หมายเหตุ
	- ร่วมพูดคุยกัน เพื่อช่วยกัน ทบทวนการทดลองทำนวัตกรรมถึง ขยะเพื่อให้ผู้รับบริการห้องพิเศษ สามารถแยกทิ้งขยะให้ตึกผู้ป่วยได้ ถูกต้องมากขึ้น ได้ปริมาณขยะ เปียกเพิ่มขึ้นเพื่อทำปุ๋ยได้มากขึ้น	ใช้อุปกรณ์เหลือใช้มาลอง ประดิษฐ์ดูก่อน โดยหาข้อมูลจาก อินเทอร์เน็ต	
	4. ดำเนินการประสานให้ผู้ที่เกี่ยวข้องมาร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ กัน นำข้อมูลการจัดการขยะเปียก เป็นปุ๋ยประชาสัมพันธ์ในกลุ่ม เฟสบุ๊ก ศอ.3 มีข้อเสนอมาให้ลง แนะนำการแยกทิ้งขยะเปียกให้ ถูกต้อง การจัดวางถังขยะที่ เหมาะสม เชิงรุกตามแผนก ตึกต่างๆ บ้าง	ยังพบปัญหาดังกล่าวข้างต้น ขอความร่วมมือให้ทุกหน่วยงาน นำข้อตกลงไปปฏิบัติและมีปัญหา อะไรให้แจ้งมาที่ศูนย์คุณภาพ	ประสาน คุณเสาวนีย์ บุญศรี

จากการร่วมกันทบทวนระบบการจัดการขยะเปียก (ประเภทเศษอาหาร เปลือกผัก ผลไม้) ในกลุ่ม
ผู้ปฏิบัติที่เกี่ยวข้อง ได้ข้อสรุปการดำเนินงาน ข้อตกลงเพื่อการพัฒนาให้มีการจัดการขยะเปียกได้นำไปทำปุ๋ยได้
มากขึ้น และมีขั้นตอนการปฏิบัติที่ถูกต้องเหมาะสมเพิ่มขึ้น ได้รับความเข้าใจคนปฏิบัติให้ตรงกัน ได้ข้อสรุปจาก
บทเรียนนี้เพื่อปรับแก้ไข ดังนี้

กิจกรรม	การประเมินผล	หมายเหตุ
1. ทุกหน่วยงานต้องเขียนชื่อหน่วยงานที่ถุงขยะ เปียกที่นำไปให้งานสนามทุกครั้ง (งานสนามเก็บ ข้อมูลต่อเนื่อง 3 เดือน)	จำนวนหน่วยงานที่เขียนชื่อ หน่วยงานในถุงขยะเปียกถูก ต่อจำนวนหน่วยงานที่นำ ขยะเปียกมาให้ทั้งหมด คิด เป็นร้อยละ 80	ฐานข้อมูลเดิมพบว่าเขียนชื่อ หน่วยงานที่ถุงขยะเปียกน้อย มาก
2. เน้นการประชาสัมพันธ์ผ่านเสียงตามสาย เฟสบุ๊ก ศอ.3 เรื่องขอความร่วมมือให้บุคลากรทุก คนแยกประเภททิ้งขยะให้ถูกต้อง ถูกถึงถูก ประเภท	มีการปณเป็อนขยะประเภท อื่นๆ น้อยลง	ทำต่อเนื่องเมื่อมีข้อมูลเรื่อง ขยะเปียกที่น่าสนใจในองค์กร เน้นให้กลุ่มแม่บ้านพยายาม ประชาสัมพันธ์บ้าง
3. งานสนามบันทึกข้อมูลปริมาณขยะเปียกที่ได้ จากหน่วยงานแยกตามรายหน่วยงาน รายเดือน	ได้ข้อมูลปริมาณขยะเปียก แต่ละหน่วยงาน / เดือน	ทำต่อเนื่อง 3 เดือน
4. ระบบการดำเนินงานการจัดเก็บ ขนย้าย และ ขั้นตอนการทำปุ๋ยอินทรีย์จากขยะเปียก ทำได้ดี ตามข้อกำหนด	ทุกหน่วยงานทำตาม ข้อกำหนดได้ดี	ทุกหน่วยแจ้งปัญหาที่พบมา ได้ที่ศูนย์คุณภาพ
5. สุ่มลงหน่วยงานเพื่อร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้เชิง รุกเรื่องการทิ้งขยะมูลฝอยให้ถูกต้อง โดยเฉพาะ ขยะเปียก	1 ครั้ง /ปี	ทีมงาน สนาม ศูนย์คุณภาพ ENV นักวิชาการ

ลงข้อมูลที่ได้ทำตามขบวนการ KM ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ และประชาสัมพันธ์ในเฟสบุ๊ก คอ.3

1. ประชาสัมพันธ์ ในเฟสบุ๊ก คอ. 3
2. แจกเอกสารให้กลุ่มแม่บ้าน หน่วยงาน ที่เกี่ยวข้อง
3. ทดลองใช้นวัตกรรมถึงระยะที่ออกแบบเพื่อหวังผลให้ผู้รับบริการในห้วงพิเศษสามารถทำได้ถูกต้อง

รายงานการจัดการความรู้ (วันที่ 24 มิถุนายน 2559)

- 1) ชื่อเรื่อง การพัฒนาระบบการจัดเก็บขยะเปียกเป็นปุ๋ย ศูนย์อนามัยที่ 3
- 2) หัวหน้าโครงการ ศูนย์คุณภาพ
- 3) สมาชิกกลุ่ม (อาจจะระบุเป็นหน่วยงาน หากทำทั้งหน่วยงาน)
 1. ศูนย์คุณภาพ จำนวน 7 คน
 2. คุณชัชวาล โพธิ์ทัย
 3. คุณประทีป อยู่เพชร
 4. แม่บ้านแผนกผู้ป่วยนอก
 5. แม่บ้านผู้ป่วยใน
 6. แม่บ้านสำนักงาน
 7. แผนกซ่อมบำรุง
 8. แม่บ้านวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สวรรค์ประชารักษ์ (วิทยาเขต)
- 4) การทบทวนการจัดการความรู้ (ความเป็นมา เหตุผล ความจำเป็น การจัดการความรู้ให้เป็นระบบ และการคัดเลือกองค์ความรู้ที่จัดการความรู้)

ความเป็นมาและเหตุผล ความจำเป็น

จากที่มีการทบทวนปัญหาเรื่องการจัดการขยะมูลฝอยในศูนย์อนามัยที่ 3 พบว่ายังมีขยะเปียกที่เป็นเศษอาหารถูกทิ้งปะปนกับขยะทั่วไป และมีใบไม้แห้งที่สนามกวาดไว้จำนวนมาก จึงได้มีการกำหนดแนวทางการนำขยะเศษอาหารไปหมักกับใบไม้แห้งเพื่อทำปุ๋ย โดยขอความร่วมมือให้งานสนามดูแลบ่อหมักปุ๋ย และให้กลุ่มแม่บ้านนำขยะเศษอาหารไปทิ้งไว้ ณ จุดพักขยะ ของศูนย์ฯ แต่พบว่า ระบบการจัดเก็บขยะเปียกนำไปทำปุ๋ย ยังมีบางขั้นตอนที่ต้องได้รับการทบทวน ให้สามารถดำเนินการได้สะดวกและมีความต่อเนื่อง ยั่งยืน

การจัดการความรู้ให้เป็นระบบ / คัดเลือกองค์ความรู้มาจัดการความรู้

1. ระบบการดำเนินการนำเศษอาหารมาทำปุ๋ย คือ

หน่วยงานที่รับผิดชอบ	กิจกรรม	อุปกรณ์	หมายเหตุ
1.แม่บ้านสำนักงาน, OPD, IPD, โรงอาหาร	จัดเก็บขยะเศษอาหารจากหน่วยงาน ไปพักไว้ที่จุดพักขยะเศษอาหารทุกวัน ก่อนเลิกงาน	ถังขยะ ถุงขยะ (โดยใส่ อุปกรณ์ป้องกันตามที่มาตรฐานกำหนด)	พบว่าแม่บ้านวิทยาลัย, และบ้านพักศูนย์ฯ , ร้านอาหารสวัสดิการ หน้าโรงพยาบาล ยังไม่ได้มีส่วนร่วม
2. งานสนาม	จัดเตรียมสถานที่ในการหมักปุ๋ยเตรียมใบไม้แห้งไว้คลุมเคล้าเศษอาหาร และดูแลบ่อหมักปุ๋ยจนป็นปุ๋ย และดูแลให้เรียบร้อย คลุกบ่อพักที่หมักเป็นปุ๋ยดินแล้ว	บ่อพักขยะเศษอาหาร บ่อหมักปุ๋ย ใบไม้แห้ง ที่ตักใบไม้แห้ง ที่เกลี่ยใบไม้กลับ	พบว่าการทิ้งที่บ่อพักขยะ ที่จุดพักขยะทำให้ไม่สะดวกต่องานสนามที่จะนำไปหมักที่บ่อหมัก เพราะที่พักแต่ละจุดอยู่ไกลบ่อหมัก

3. งานศูนย์คุณภาพ	ประสานงาน ทบทวนระบบจากหน้างาน ประเมิน ควบคุมความเสี่ยง	ทีมสมาชิกให้ความร่วมมือ การประชุม การส่วมประเมินระบบการดำเนินการ	ต้องมีการประชาสัมพันธ์ กระตุ้น สร้างความตระหนักในการมีส่วนร่วมในระบบการจัดการขยะเปียกเป็นปู้
4. นักวิชาการ	ให้ความรู้ เป็นที่ปรึกษา	คู่มือ ตำรา	ประสานงานเฉพาะกิจ

1. ปรับระบบการจัดเก็บขยะเปียก ของผู้รับผิดชอบของทุกหน่วยงานของศูนย์ฯ ที่เป็นสมาชิกร่วม แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ที่สามารถทำได้จริง ให้เป็นมาตรฐาน และเป็นไปตามบริบทของหน่วยงานแต่ละหน่วยงาน โดย

1.1 งานสนามขอความร่วมมือสมาชิกผู้ปฏิบัติปรับขั้นตอนในเรื่องการทิ้งขยะเศษอาหาร ปรับจากทิ้งที่วางบ่อพักขยะ ให้นำขยะเศษอาหารไปทิ้งรวมไว้ที่บ่อหมักปุ๋ย และกลบด้วยใบไม้แห้งให้เรียบร้อย เพื่อความสะดวกและลดขั้นตอนการจัดเก็บและขนย้าย

1.2 หน่วยงานบางส่วนปรับปรุงกรณีในการทิ้งขยะเศษอาหารให้สะดวกต่อการขนย้ายไปไว้ที่บ่อหมักปุ๋ย เช่น ห้องคลอด, OPD แต่มีบางหน่วยงานขอ นำขยะเศษอาหารไปเลี้ยงสัตว์ ซึ่งเห็นว่าเหมาะสมสามารถทำได้ เช่น สำนักงานกลุ่มการพยาบาล กลุ่มพัฒนาการเรียนรู้

2. รมรงค์ให้บุคลากรทั้งองค์กรคัดแยกและทิ้งขยะแต่ละประเภทให้ถูกต้อง อย่างต่อเนื่อง โดยการประกาศ เสียงตามสาย โปสเตอร์ข้อมูลในเฟสบุ๊ก คอ.3

3. แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับสมาชิก แม่บ้าน งานสนาม ที่ร่วมกันรับผิดชอบอย่างต่อเนื่อง การประมวลกลิ่นกรองและแบ่งปันความรู้/แลกเปลี่ยนเรียนรู้ โดยมีกิจกรรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เป็นกลุ่ม 4 ครั้ง / และประสานงานจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อเนื่อง

4. เพื่อนำใบไม้แห้งในศูนย์ ฯ มาใช้ให้เกิดประโยชน์และประหยัดเวลาในการนำไปทิ้ง

5) วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาระบบการจัดเก็บขยะเปียกเป็นปู้ ศูนย์อนามัยที่ 3
2. เพื่อให้ปริมาณขยะเปียก (ประเภทเศษอาหาร เปลือกผัก ผลไม้) นำไปทำปุ๋ยใช้ในองค์กรเพิ่มขึ้น
3. เพื่อลดปริมาณขยะเปียกในองค์กรที่ทิ้งเป็นภาระต่อสิ่งแวดล้อมในชุมชน

6) กระบวนการจัดการความรู้ (อาจมีไม่ครบทุกหัวข้อ)

(1) การเรียนรู้

- เกิดการเรียนรู้ระหว่างดำเนินการทบทวนระบบการจัดการขยะเปียกเป็นปู้ คือ ผู้รับผิดชอบ ต้องมีความตระหนักถึงการร่วมมือดำเนินการระบบที่กำหนดให้สำเร็จ บ่อหมักต้องมีการแบ่งพื้นที่หมักให้ชัดเจน การป้องกันแมลงวันพาหะนำโรครบกวนในพื้นที่บ่อหมัก และยังขาดการประเมินปริมาณขยะที่ทำปุ๋ยได้ในแต่ละเดือน ขั้นตอนแรกถ้าผู้ทิ้งขยะทิ้งถูกต้องระบบอื่นๆจะปฏิบัติได้ดีขึ้น

(2) กระบวนการและเครื่องมือ

- ใช้วิธีการประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 4 ครั้ง

ครั้งที่ 1 ประชุมกลุ่มแม่บ้าน OPD เพื่อค้นหาปัญหาในการปฏิบัติตามระบบ ขั้นตอนแนวทางที่กำหนด

ได้ข้อสรุปว่า มีการรวมเศษอาหารจากตึกอำนวยการบางส่วน จากห้องคลอด ห้องผ่าตัด และ OPD ไปทิ้งด้วยกัน แต่ยังไม่มีการเขียนชื่อหน่วยงาน และมีเศษขยะประเภทอื่น ๆ ปนไปด้วย ในบางครั้ง จึงได้ข้อตกลงว่า ให้พยายามแยกขยะประเภทอื่นๆ ออกเท่าที่ทำได้ ให้เขียนชื่อหน่วยงานที่ทิ้งทุกครั้ง เพื่อให้ทราบปริมาณขยะแต่ละแผนกและโดยรวมของหน่วยงาน

ครั้งที่ 2 ประชุมกลุ่มแม่บ้าน IPD และแม่บ้านสำนักงาน ได้ปัญหาคล้ายคลึงกับกลุ่มแม่บ้าน OPD คือ มีขยะอื่นๆ ปน ไม่ได้เขียนชื่อหน่วยงาน มีเพิ่มเติม คือ เรื่อง แม่บ้านบางหน่วยขอนำขยะเศษอาหารไปเลี้ยงสัตว์ เช่น กลุ่มการพยาบาล, ศูนย์พัฒนาการเรียนรู้ จึงขอความร่วมมือให้ดำเนินการเป็นแนวทางเดียวกัน

ครั้งที่ 3 ประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพิ่มเติม โดยเชิญแม่บ้านวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สวรรค์ประชารักษ์ (วิทยาเขต) มาร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ โดยพบว่าขั้นตอนการจัดสถานที่ทิ้ง กลุ่มผู้ทิ้งขยะไม่เหมือนกัน ของทางวิทยาลัยฯ สามารถกำหนดได้ง่ายกว่าบริบทของศูนย์ฯ แต่ทำให้กลุ่มแม่บ้านเข้าใจและให้ความร่วมมือในการปฏิบัติตามข้อกำหนด

ครั้งที่ 4 ประชุมทบทวนปรับระบบบางขั้นตอนใหม่ คือ งานสนามขอให้ทุกหน่วยงานนำขยะเศษอาหารไปทิ้งไว้ที่บ่อหมัก และนำไปไม่กลับให้เรียบร้อยด้วย โดยไปเรียนรู้ขั้นตอนที่บ่อหมักขยะและจะปรับพื้นที่บ่อหมักให้แยกโซนในการทิ้งแต่ละรอบให้ชัดเจน โดยงานสนามดูแลบ่อหมักและจัดหาใบไม้แห้งเตรียมไว้ให้เพียงพอ

การประสานงานหน่วยงาน

- มีการประสานงานกับงานโภชนาการ ร้านอาหารสวัสดิการหน้าโรงพยาบาลให้ร่วมมือ นำเปลือกผัก ผลไม้ มาทิ้งที่บ่อหมัก
- กลุ่มการพยาบาล ประสานงานให้ไปตรวจสอบแมลงวันรบกวนพื้นที่บริเวณบ่อพักขยะ ตรวจสอบแล้ว ขอความร่วมมือให้งานสนามดูแลความสะอาด เรียบร้อย โดยเพิ่มเติมเรื่องการใช้สแลนพลาสติกคลุม
- มีคำแนะนำในเฟสบุ๊กให้สำรวจและสร้างความตระหนักเชิงรุก ไปตามหน่วยงานต่าง ๆ แต่ยังไม่ได้นำดำเนินงาน

(3) การวัดผล

3.1 มีการปรับระบบการจัดเก็บขยะเปียกเป็นปุ๋ย ศูนย์อนามัยที่ 3 ให้สามารถดำเนินการได้สะดวก ชัดเจนขึ้น แต่จากการสุ่มประเมิน พบว่า ยังปฏิบัติได้ไม่ทั่วถึงทุกหน่วยงานที่มีขยะเปียก (ประเภทเศษอาหาร เปลือกผัก ผลไม้) และมีการทดลองผลิตถังขยะรวมมิตร โดยประสานให้แผนกซ่อมบำรุงผลิตให้ตามรูปแบบที่กำหนด ทดลองใช้บริเวณหน้า OPD

3.2 พบว่ามีปริมาณขยะเปียก (ประเภทเศษอาหาร เปลือกผัก ผลไม้) ที่ถูกนำไปทิ้งที่บ่อหมักได้อย่างต่อเนื่อง แต่ไม่สม่ำเสมอ ไม่เพิ่มขึ้นอย่างชัดเจน

3.3 ปริมาณขยะเปียก (ประเภทเศษอาหาร เปลือกผัก ผลไม้) ในองค์กร มีปริมาณการทิ้งที่จุดพักขยะ มีแนวโน้มลดลง (ยังไม่ได้สุ่มประเมิน)

(4) การสื่อสาร

- การสื่อสาร ผ่านทางการประชุมกลุ่ม, แลกเปลี่ยนเรียนรู้, ประกาศเสียงตามสาย, ประสานงานรายหน่วยงาน, ผ่านเฟสบุ๊ก คอ.3

(5) การยกย่องชมเชยและการให้รางวัล มีการถ่ายภาพ ลงในเฟสบุ๊ก เพื่อยกย่อง ชมเชย คนที่ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติตามระบบการจัดเก็บขยะเปียกเป็นปุ๋ย แต่ต้องปรับทัศนคติใหม่ โดยไม่ให้คิดว่าเป็นการจับผิด แต่ให้เข้าใจว่าเป็นขั้นตอนการดำเนินงาน เพื่อพัฒนาระบบต่อไป

(6) การเตรียมการและปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ยังไม่ได้มีแนวทาง แต่พบปัญหาในเรื่องการปรับความเข้าใจในการปฏิบัติตามระบบที่กำหนดและทัศนคติในการให้ความร่วมมือ ยังน้อย

- 7) การประมวลผล/กลั่นกรอง/เรียนรู้/วิเคราะห์ข้อมูล
มีการสุ่มประเมิน และจากการสอบถาม กลุ่มแม่บ้าน งานสนาม ได้ข้อสรุป คือ
- 7.1 ผู้ปฏิบัติทราบระบบการดำเนินงานชัดเจนดี
 - 7.2 ยังขาดการสร้างความตระหนัก เพื่อเน้นการมีส่วนร่วมของผู้ปฏิบัติ ทั้งผู้ทิ้งขยะถูกต้อง จัดเก็บถูกวิธี ปฏิบัติตามแนวทางที่กำหนดเคร่งครัด จำเป็นต้องพัฒนาต่อเนื่องในเรื่องการปฏิบัติอย่างมีส่วนร่วม
 - 7.3 อุปกรณ์ยังไม่พร้อมใช้ เช่น ปอหมักที่แบ่งพื้นที่ชัดเจน มีการปรับได้บางส่วน แต่ต้องมีการพัฒนาต่อ
- 8) การนำไปใช้ การเผยแพร่ การต่อยอดความรู้
- 8.1 โดยนำผลสรุปที่ได้ไปใช้ปรับปรุงในการให้ทุกหน่วยงานให้ความร่วมมือในการนำขยะเศษอาหารไปทิ้งที่ปอหมักให้เป็นงานประจำมากขึ้น
 - 8.2 มีการริเริ่มทดลองทำถังขยะรวมมิตร โดย ขอความร่วมมือให้งานซ่อมบำรุงผลิตให้ตามรูปแบบที่กำหนด ทดลองใช้บริเวณหน้าแผนก OPD เพื่อให้ผู้รับบริการทิ้งขยะ มาประมาณ 3 เดือน พบว่าสามารถทำให้เกิดการแยกขยะรีไซเคิลได้ดีขึ้น แต่ถังขยะเปียกและถังขยะทั่วไปที่อยู่ในถังรวมมิตร ต้องทำให้ใหญ่ขึ้น เพื่อสะดวกในการทิ้งมากขึ้น ในปีต่อไปอาจทำการทดลองใช้ถังขยะรวมมิตรที่ปรับปรุงให้สะดวกใช้ทดลองใช้ขยายพื้นที่มากขึ้น
 - 8.3 มีการค้นหาความรู้และพัฒนาการนำเศษอาหารและใบไม้แห้งทำปุ๋ยให้ได้มาตรฐานและเกิดประโยชน์สูงสุดเพื่อลดปริมาณขยะเปียกอย่างยั่งยืน

รูปภาพการหมักปุ๋ย

1. ประชุม ปรึกษาหารือ และแนะนำ ครั้งที่ 1

ประชุมแลกเปลี่ยนวิเคราะห์ปัญหา ครั้งที่ 2

ศึกษาดูงาน

นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์มาดูงาน

2. เศษอาหาร

หมักเศษอาหาร

ประชุมแลกเปลี่ยนครั้งที่ 3

หมักทิ้งไว้ 2 เดือน

3. ผลผลิตปุ๋ยหมัก

คู้ยออกไปตากแดด

ร่อนเอาเศษสิ่งปะปนออก

บรรจุถุงเตรียมไปใส่ต้นไม้

